

Budapest székesfőváros szociálpolitikája.

Népszálló, Népház, Népjóléti központ és hasonló nagyra hivatott, nagy-jelentőségű intézmények és a felületes szemlélő előtt úgy tűnik fel, mintha a székesfőváros vezetőségében a szociálpolitikai gondolkozás meggyőződésszerűen munkálkodnék. Nekünk az említett intézmények létesítése a laikusnak és a távolról nézők olcsó dicséretének learatására irányuló törekvés marad mindaddig, míg a társadalmi bajokon való felülkerekedés, azoknak megelőzése és csírájukban való elfojtása őszinte törekvés tárgya nem lesz és a székesfőváros vezetősége hivatásának arra a tudatára nem jut, hogy az adminisztráció és szerencsétlen számítások által okozott deficit nem az elsőrendű éleltszükségleti cikkek árának felemeléséből elért jövedelemtöbbletből fedezendő. A szociálpolitikai ügyosztály most dolgozik a hadikonyha felállításának tervezetén, azzal a kifejezett célzattal, hogy a hadikonyha létesítésével a kispolgári háztartások terhein enyhítsen. Ez szociálpolitika lenne, de a főváros vállalkozásainak tisztán magáért a cél szolgálásáért való voltában többé bízni nem tudunk. A székesfőváros a közéletmezési üzemet annakidején annak hangoztatásával alkotta meg, hogy a lakosságot olcsó és jó élelemmel lássa el. Kezdetben még valahogyan szolgálta is ezt a célt az üzem, azonban, hogy ma is ezt tenné, senki sem meri állítani. Az elsőrendű élelmiszerekhez olcsó áron való hozzájutás megkönnyítése van olyan sürgős és elhalaszthatatlan feladat, mint a Népjóléti központ megalkotása, sőt mindennemű szociálpolitikai munkának egyik nélkülözhetetlen főelve is. A kispolgári és középosztály, különösen pedig a tisztviselői családok a leromlás útján haladnak. A székesfőváros vezetősége ennek megakadályozására semmit sem tett, pedig ez bőségesen módjában állott volna. Csak a krónikus és orvosolhatatlan bajjal törődik, mert ez hangzatosabb, de a baj bekövetkezetésének elhárításával mitsem gondol. A főváros vezetőségének tudnia kellene, hogy ő a főváros népének exponense és hogy a főváros népének pénzén, mely közpénz, fenntartott üzemek más célt nem szolgálhatnak, mint a közérdeket. A főváros élelmezési üzemének az élelmiszerek

beszerzési árán, valamint a minimumra korlátozott és a legszükségesebb adminisztratív költségeken kívül a közönségen egyéb költséget, hasznot szednie nem szabad, ha ez valóban a köz céljainak szolgálatára rendeltetett. Szpekuláció gondolatának pedig egyenesen kizárva kellene lenni a közpénzen fenntartott vállalkozásoknál. Mostanában is a zsírt és szalonnát óriási mennyiségben visszatartotta az üzem (talán az áremelkedésre számított) addig, míg ez az óriási mennyiség meg nem avasodott, vagyis a spekuláció balul ütött ki. És a közpénzből fenntartott vállalat jóvoltából, hogy a vezetők az anyagi felelősségtől mentesüljenek, ezt az avas, élvezhetetlen szalonna és zsírmennyiséget is a polgárságnak kellett elfogyasztania, olyképen, hogy míg a készlet tartott, az élvezhető szalonnát és zsírt, továbbá a vaját visszatartotta és ezzel elérte azt, hogy a főváros lakossága terjesen vaj nélkül maradt, holott a hűtőkben megfelelő mennyiségű vaj áll rendelkezésre. Az, hogy mindenki hozzájuthasson a test és szellem erőinek fenntartását biztosító élelemhez, kettőn múlik, hogy legyen az illető élelemből elegendő készlet, és hogy a szükséges mennyiségnek megszerzésére mindenkinek módja legyen. Ez elsőrangú szociálpolitikai érdek, mert táplálkozás híján betegségbe került, elszorult családok kivétel nélkül a szegényügy körzetébe kerülnek. A székesfővárosnak elegendő készletei voltak és vannak az elsőrendű élelmezési cikkek közül, tehát az említett első feltétel fennáll. A második feltétel, hogy minden lakosnak legyen meg a módja a szükséges élelmiszerek beszerzésére, nincsen meg és legnagyobb részben azért, mert a közpénzen működő közélmezési üzem vérszemet kapott az élelmi szer uzsorán meggazdagodott kereskedők sikerén, rendeltetésének tudatában nincsen és egyenesen hasznothajtó vállalatá süllyedt.

A csecsemő- és gyermekvédelem terén is szeret a főváros előljárni, de míg a csecsemők és gyermekek nem juthatnak tejhez, azalatt a főváros tulajdonában lévő Központi Tejcsarnok ivócsarnokaiban a tejes ételekben orgiázhatnak azok, akik két deciliter tejért negyven fillért fizetni képesek. A kimérő tejcsarnokoktól elvonják a tejet, mert itt a maximális áron kellene azt – nyolcvannégy fillérért literenként – kiszolgáltatni és akiknek legnagyobb szükségük lenne rá, akik nem mehetnek ivócsarnokokba és akik nem fizethetnek egy liter tejért két koronát, éppen azok nem juthatnak hozzá. Ugyanakkor, midőn a tejhez nem jutható szegények, akik eddig tejükhöz legalább vajaskenyeret ettek, az avas szalonna miatt vajhoz sem juthatnak, az ivócsarnokokban azok, kik egy és háromnegyed deka vajért negyven fillért, tehát egy kilogrammért huszonhárom koronát tudnak adni, tehát azok, akiket nem érint annyira a drágaság, annyit ehetnek, amennyit akarnak. És még egyet: mikor a közélmezési üzem rizkását nem adott ki – ellenben az ivócsarnokokban csokoládés rizkásával lehetett jóllakni, persze, aki a horribilis árat viselni képes volt. Egyelőre ennyit

adunk ízelítőül. Szociálpolitika ez ? Még van, aki hisz a székesfőváros komoly szociálpolitikájában ? Igazán kellett a Népjóléti központ, humánus érzésű a főváros vezetősége és előrelátó: akik a főváros üzleti éhsége miatt nyomorúságba jutottak, alamizsnával fogja gyámolítani: a Népjóléti központ.

Dr. H. R.